

ข้อมูลวิชาการ
เรื่อง สถานการณ์การสูบบุหรี่ไฟฟ้าของประเทศไทย

=====

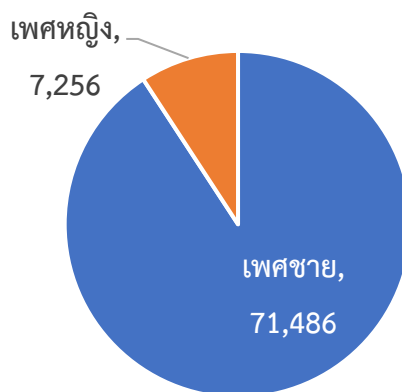
สถานการณ์การสูบบุหรี่ไฟฟ้าของประชากร อายุ 15 ปีขึ้นไป

จากการสำรวจสถานการณ์การสูบบุหรี่ไฟฟ้าของประชากร อายุ 15 ขึ้นไปของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ.2557 ซึ่งเป็นครั้งแรกของการสำรวจ พบว่า ประชากรไทยมีอัตราการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ร้อยละ 0.10 (48,336 คน) ต่อมาได้มีประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า เป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 และคำสั่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ฉบับที่ 9/2558 เรื่อง ห้ามขายหรือห้ามให้บริการสินค้า “บารากู บารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าหรือตัวยาบารากู น้ำยาสำหรับเติมบารากูไฟฟ้า หรือบุหรี่ไฟฟ้า” ทำให้การสำรวจ เมื่อปี พ.ศ. 2560 พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ไฟฟ้าลดลงเป็นร้อยละ 0.02 (11,097 คน) แต่ในปี พ.ศ. 2564 อัตราการสูบบุหรี่ไฟฟ้ากลับสูงขึ้นเป็นร้อยละ 0.14 (78,742 คน) ซึ่งเพิ่มขึ้น 7 เท่า (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 อัตราการสูบบุหรี่ไฟฟ้า (ร้อยละ) และจำนวน (คน) ประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่สูบบุหรี่ไฟฟ้า (95% ของจำนวนต่ำสุด – สูงสุด)

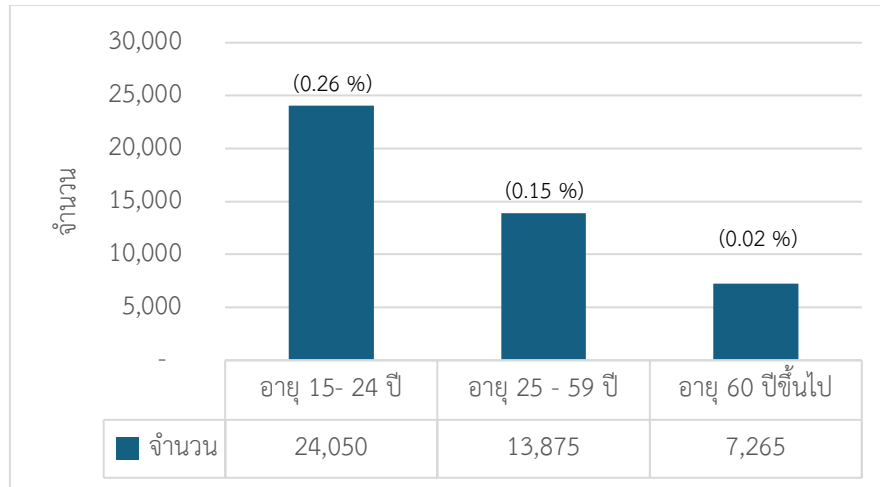
ปีสำรวจ (พ.ศ.)	อัตราการสูบบุหรี่ไฟฟ้า (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ช่วงความเชื่อมั่น 95%: ต่ำสุด, สูงสุด)
2557	0.10	48,336 คน (95%CI: 21,543, 75,128)
2560	0.02	11,097 คน (95%CI: 1,892, 20,302)
2564	0.14	78,742 คน (95%CI: 63,041, 94,444)

- จากผลการสำรวจในปี พ.ศ. 2564 เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า เพศชายสูบบุหรี่ไฟฟ้ามากกว่าเพศหญิง 13 เท่า โดยมีจำนวน 71,486 คน (ร้อยละ 0.26) และ 7,256 คน (ร้อยละ 0.02) ตามลำดับ (แผนภาพที่ 1)

แผนภาพที่ 1 จำนวนการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป ปี พ.ศ. 2564 จำแนกตามเพศ

- จากผลการสำรวจในปี พ.ศ. 2564 เมื่อพิจารณาตามกลุ่มอายุ พบว่า อายุ 15 – 24 ปี มีอัตราการสูบบุหรี่ไฟฟ้าสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 0.26 (แผนภาพที่ 2)

แผนภาพที่ 2 จำนวนและร้อยละการสูบบุหรี่ไฟฟ้า

ของประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป ปี พ.ศ. 2564 จำแนกตามกลุ่มอายุ

นอกจากนี้ ยังมีอีก 2 แหล่งข้อมูลที่มีกระบวนการสุ่มตัวอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานเชิงวิชาการ เช่นเดียวกับการดำเนินงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติที่สามารถอ้างอิงผลสำรวจกลับไปสู่ประชากรไทยได้ และมีผลสำรวจการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ดังนี้

1. การสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกาย ครั้งที่ 6 พ.ศ. 2562 - 2563⁽¹⁾ โดยมีขนาดตัวอย่างอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 22,698 คน ใน 20 จังหวัด และเมื่อคำนวณค่าถ่วงน้ำหนัก เพื่อประมาณค่าข้อมูล พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ไฟฟ้าปัจจุบันหรือในรอบ 30 วันที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 1.0 โดยเพศชายสูบบุหรี่ไฟฟ้ามากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 1.9 และ 0.3 ตามลำดับ ขณะที่กลุ่มอายุ 15 – 29 ปี สูบบุหรี่ไฟฟ้าสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 3.6 รองลงมาคือกลุ่มอายุ 30 – 44 ปี และ 45 – 59 ปี คิดเป็นร้อยละ 0.7 และ 0.2 ตามลำดับ

2. การสำรวจสถานการณ์การสูบบุหรี่ ปี พ.ศ. 2565 ภายใต้โครงการขับเคลื่อนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นปลอดบุหรี่ของมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ (ฐานข้อมูล อปท.)⁽²⁾ โดยมีขนาดตัวอย่างอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 85,887 คน ใน 32 จังหวัด และเมื่อคำนวณค่าถ่วงน้ำหนักเพื่อประมาณค่าข้อมูล พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ไฟฟ้าปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 1.21 (95%CI: 1.13, 1.30) หรือ 709,677 คน โดยเพศชายสูบบุหรี่ไฟฟ้ามากกว่าเพศหญิง และกลุ่มอายุ 20 -24 ปี มีการสูบบุหรี่ไฟฟ้าสูงที่สุด (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 อัตราการสูบบุหรี่ไฟฟ้า (ร้อยละ) และจำนวน (คน) ประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่สูบบุหรี่ไฟฟ้า จากฐานข้อมูล อปท. ปี พ.ศ. 2565 ของมูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการไม่สูบบุหรี่

ตัวแปร	ร้อยละ	จำนวนผู้สูบบุหรี่ไฟฟ้า (คน)
รวม	1.21%	709,677
จำแนกตามเพศ		
ชาย	2.38%	666,169
หญิง	0.14%	43,508
จำแนกตามกลุ่มอายุ		
15-19	1.84%	80,093
20-24	3.77%	189,460
25-39	2.30%	345,049
40-59	0.40%	84,973
60+	0.08%	10,102

หมายเหตุ : ประมาณค่าประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป โดยถ่วงน้ำหนักจากฐานประชากรปี พ.ศ. 2565 จำนวนทั้งสิ้น 58,626,702 คน

2. สถานการณ์การสูบบุหรี่ไฟฟ้าของเด็กและเยาวชน

ประเทศสมาชิกอาเซียน ได้แก่ เนการาบรูไนดารุสซาลาม สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สหพันธรัฐมาเลเซีย และสาธารณรัฐฟิลิปปินส์⁽³⁾ มีอัตราการสูบบุหรี่ไฟฟ้าในกลุ่มเด็กและเยาวชน อยู่ในระดับสูง คือ ร้อยละ 9.8 ถึงร้อยละ 13.3

สำหรับประเทศไทยเมื่อพิจารณากลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กวัยเรียนในสถานศึกษา จากผลสำรวจระดับชาติ รวมถึงผลสำรวจอื่นที่เก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากร และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างเป็นระบบรมมีกรอบสุ่ม (Sampling frame) ที่สามารถนำเสนอผลให้เป็นตัวแทนประชากร (Representative) ได้อย่างน่าเชื่อถือ มีจำนวนทั้งสิ้น 7 การสำรวจระหว่าง ปี พ.ศ. 2558 – 2565⁽⁴⁾ โดยครอบคลุมเด็กและเยาวชนในระดับการศึกษาทั้งมัธยมศึกษาของสายสามัญ สายวิชาชีพ และอุดมศึกษา รวมถึงกลุ่มสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีข้อค้นพบเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ทั้งโดยรวม และจำแนกตามเพศ ดังนี้ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ร้อยละของการสูบบุหรี่ไฟฟ้าปัจจุบันของเยาวชน จำแนกตามแหล่งข้อมูล ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย และปีสำรวจ

แหล่งข้อมูล	ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย		ปีสำรวจ	ร้อยละของการสูบบุหรี่ไฟฟ้าปัจจุบัน		
	ชั้นปี	อายุ (ปี)		รวม	ชาย	หญิง
1.การสำรวจการบริโภคยาสูบของเยาวชน ในสถานศึกษา พ.ศ. 2558 (GYTS) (n = 1,876) ⁽⁵⁾	ม.ต้น	13 – 15	2558	3.3	4.7	1.9
2.การสำรวจการใช้บุหรี่ไฟฟ้าของเยาวชน ในสถาบันการอาชีวศึกษา (n=1,536) ⁽⁶⁾	ปวช.1-3 และ ปวส.1-2	14 – 24	2562	28.7	36.9	17.1
3.การสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจ ร่างกายครั้งที่ 6 พ.ศ.2562 – 2563 (n=4,239) ⁽⁷⁾	-	10 – 19	2562 - 63	2.9	-	-
4.การสำรวจภาวะสุขภาพนักเรียนในประเทศไทย (Thailand Global School-based Student Health Survey: GSHS) (n= 5,661 คน) ⁽⁸⁾	ม.ต้น - ม.ปลาย	13 – 18	2564	13.6	18.7	8.9
5.การสำรวจภาวะสุขภาพนักเรียนในประเทศไทย (Thailand Global School-based Student Health Survey: GSHS) (n=3,618) ^{**}	ม.ต้น	13 - 15	2564	8.1	11.1	5.0
6.การสำรวจพฤติกรรม ทักษะคิด และการได้รับ ความรู้ด้านการบริโภคยาสูบของนิสิตนักศึกษา วิชาชีพสุขภาพ (7 วิชาชีพ) (n=9,080) ^{***} (9)	อุดมศึกษา	18 – 40*	2564	2.7	-	-
7.การสำรวจโครงการสำรวจพฤติกรรม ทักษะคิด และ การได้รับรู้ความรู้ด้านการบริโภคยาสูบของ นิสิตนักศึกษาวิชาชีพสาธารณสุข (n=2,302) ⁽¹⁰⁾	อุดมศึกษา (ชั้นปีที่ 1 – 4)	19 – 21	2564	3.9	12.3	3.0
8.การสำรวจพฤติกรรมสุขภาพของสามเณรใน แผนกสามัญศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม (n=5,371) ⁽¹¹⁾	ม.ต้น - ม.ปลาย	12 – 19	2565	-	14.4	-
9.การสำรวจการบริโภคยาสูบของเยาวชน ในสถานศึกษา พ.ศ. 2565 (GYTS) (n = 6,752) ⁽¹²⁾	ม.ต้น	13 – 15	2565	17.6	20.2	15.0

หมายเหตุ:

* มิใช่การสำรวจในสถานศึกษา (School – based survey) แต่มีขนาดตัวอย่างที่ครอบคลุมประชาชน
อายุน้อย และดึงข้อมูลเฉพาะตัวอย่างอายุน้อย (10 – 19 ปี) มาศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง
การสูบบุหรี่กับโรคซึมเศร้า

** ดึงข้อมูลเฉพาะตัวอย่างอายุ 13-15 ปีเพื่อศึกษาเปรียบเทียบกับข้อมูล GYTS

*** วิชาชีพแพทย์ (1 ใน 7 วิชาชีพ) มีการจัดเก็บข้อมูลในส่วนของผู้สำเร็จการศึกษาร่วมด้วย

จากตารางที่ 3 ข้างต้น การระบาดของบุหรี่ไฟฟ้าในเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยมีข้อสังเกต 5 ประเด็น ดังนี้

1. นักเรียนในสายวิชาชีพสูบบุหรี่ไฟฟ้าสูงกว่าสายสามัญ
2. นักศึกษาในสายวิชาชีพสุขภาพยังคงสูบบุหรี่ไฟฟ้า
3. นักเรียนชายสูบบุหรี่ไฟฟ้ามากกว่านักเรียนหญิง
4. สามเณรสามารถเข้าถึงบุหรี่ไฟฟ้าได้ แม้อาศัยอยู่ในวัดที่เป็นเขตปลอดบุหรี่
5. สถานการณ์การสูบบุหรี่ไฟฟ้าของเยาวชนไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น และน่าวิตกกังวลอย่างยิ่ง

เพราะอยู่ในช่วงระบาดขาขึ้นที่จำเป็นต้องประสานความร่วมมืออย่างเป็นระบบและเข้มข้นจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและภาคีเครือข่าย

จากข้อมูลดังกล่าว สรุปได้ว่าเป้าหมายของผู้ผลิตบุหรี่ไฟฟ้า คือ “เด็กและเยาวชน” ซึ่งหลักฐานข้างต้นนี้ ไม่มีความสอดคล้องกับข้ออ้างของอุตสาหกรรมบุหรี่ไฟฟ้าที่ว่าบุหรี่ไฟฟ้าถูกออกแบบและผลิตขึ้นเพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้ใหญ่ที่สูบบุหรี่ซิกาแรต

เอกสารอ้างอิง

- 1) วิชัย เอกพลากร. (2564). รายงานการสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกาย ครั้งที่ 6 พ.ศ. 2562-2563.; Available from: <https://kb.hsri.or.th/dspace/handle/11228/5425>
- 2) ศรัณญา เบญจกุล. (2566). สถานการณ์การใช้บุหรี่ไฟฟ้า. In: เอกสารประกอบการบรรยายในเวทีประกาศเกียรติคุณ “ศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่” วันพุธที่ 28 มิถุนายน 2566 ณ โรงแรม อัสวิน แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพฯ.
- 3) Southeast Asia Tobacco Control Alliance (SEATCA). (2021). The Tobacco Control Atlas: ASEAN Region, Fifth Edition. 26.
- 4) ศรัณญา เบญจกุล. (2566). สถานการณ์การใช้บุหรี่ไฟฟ้า. In: เอกสารประกอบการบรรยายในเวทีประกาศเกียรติคุณ “ศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่” วันพุธที่ 28 มิถุนายน 2566.
- 5) WHO. (2015). Global youth tobacco survey: Thailand, [Internet]. Bureau of Tobacco Control under the Department of Disease Control, Ministry of Public Health. 2016. 15 p. Available from: https://cdn.who.int/media/docs/default-source/ncds/ncd-surveillance/data-reporting/thailand/gyts/tha_gyts_report_2015.pdf?sfvrsn=b957e161_5&download=true
- 6) Benjakul S, Nakju S, Termsirikulchai L. (2023). Factors associated with e-cigarette use among vocational students: A cross-sectional multistage cluster survey, Thailand. Tob Induc Dis [Internet]. 1–11. Available from: <http://www.tobaccoinduceddiseases.org/Factors-associated-with-e-cigarette-use-among-vocational-students-A-cross-sectional,170421,0,2.html>

- 7) Patanavanich R, Vityananan P, Neelapaichit N, Chariyalertsak S, Kessomboon P, Assanangkornchai S, et al. (2022). Association between electronic cigarette use and depression among Thai adolescents: The Thailand National Health Examination Survey 2019–2020. *Tob Induc Dis* [Internet]. 1–8. Available from: <http://www.tobaccoinduceddiseases.org/Association-between-electronic-cigarette-use-and-depression-namong-Thai-adolescents,155333,0,2.html>
- 8) Kramomtong P. (2008). Thailand Global School-based Student Health Survey. 1–2.
- 9) เครือข่ายวิชาชีพสุขภาพเพื่อสังคมไทยปลอดบุหรี่ แพทยสมาคมแห่งประเทศไทย. (2564). รายงานการสำรวจพฤติกรรม ทักษะ และ การได้รับความรู้ด้านการบริโภคยาสูบของนิสิตนักศึกษาวิชาชีพสุขภาพ (7 วิชาชีพ).
- 10) Benjakul S, Nakju S, Termsirikulchai L. (2022). Use of e-cigarettes among public health students in Thailand: Embedded mixed-methods design. *Tob Induc Dis* [Internet]. 1–10. Available from: <http://www.tobaccoinduceddiseases.org/Use-of-e-cigarettes-among-public-health-students-in-Thailand-nEmbedded-mixed-methods,152256,0,2.html>
- 11) ศรัณญา เบญจกุล สาโรจน์ นาคจุ พระวิสิทธิ์ จิตวิสิทโธ (วงศ์ใส) และธวัชชัย จันจุฬา. (2565). รายงานผลสำรวจพฤติกรรมสุขภาพของสามเณรในแผนกสามัญศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม ปี 2565.
- 12) World Health Organization. (2022). 2022 Global youth tobacco survey Fact Sheet Thailand [Internet]. Available from: https://cdn.who.int/media/docs/default-source/ncds/ncd-surveillance/data-reporting/thailand/thailand_gyts_-2022_fs_508.pdf?sfvrsn=444c170f_1

จัดทำโดย

คณะกรรมการศึกษาและจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับมาตรการป้องกัน
และควบคุมการแพร่ระบาดของบุหรี่ไฟฟ้าของประเทศไทย

กระทรวงสาธารณสุข

15 พฤษภาคม 2567